

Riskienhallinta

Riskien hallinta

- Riskien hallinta käsittää
  - riskien tunnistamisen ja
  - suunnittelun, miten riskien vaikutus projektiin minimoidaan.
- Riskien hallinta on tärkeää ohjelmistokehityksen luontaisten epävarmuustekijöiden takia:
  - väljästi määritellyt vaatimukset,
  - asiakkaan tarpeiden ja vaatimusten muuttuminen projektin aikana,
  - vaikeus arvioida tarvittavat kehitysresurssit ja –aika,
  - erot ihmisten henkilökohtaisissa taidoissa.
- Projektipäällikön täytyy
  - ennakoida riskit,
  - ymmärtää riskien vaikutukset projektiin, tuotteeseen ja liiketoimintaan, ja
  - käynnistää toimet riskien välttämiseksi.

Riskien luokittelu

- Riskien luokittelussa on **kaksi dimensiota**
  1. Riskien **tyyppi** (tekninen, organisaatioon liittyvä,...)
    - Ks. kalvo 7
  2. **Mihin** riski **vaikuttaa**.
    - *Projektiriskit* vaikuttavat **aikatauluun** tai **resursseihin**;
    - *Tuoteriskit* vaikuttavat kehitettävän ohjelmiston **laatuun** ja **toiminnallisuuteen**;
    - *Liiketoiminnan riskit* vaikuttavat ohjelmistoa kehittävään **organisaatioon**.

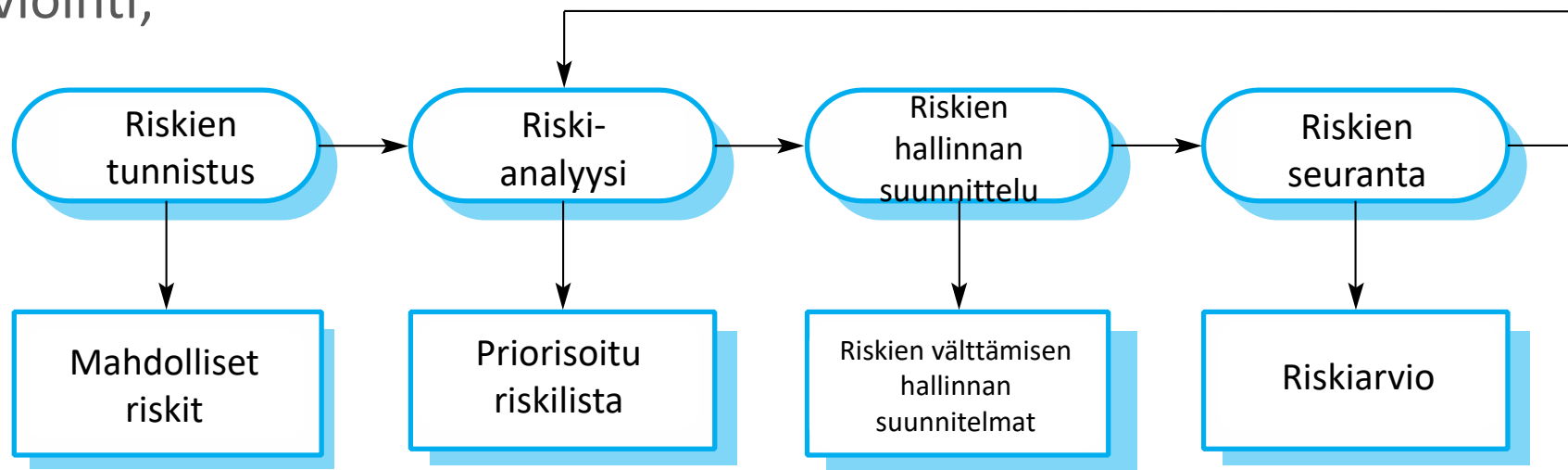
Projekti-, tuote-, ja liiketoimintatariskejä

Riski	Vaikutuskohde	Kuvaus
Henkilöstön vaihtuvuus	Projekti	Kokenut henkilöstö vaihtaa projektia tai työpaikkaa.
Muutokset yrityksen johdossa	Projekti	Yrityksen johdossa on muutoksia jotka vaikuttavat projektien ja tuotteiden prioriteetteihin.
Laitteiston saatavuusongelma	Projekti	Tuotteen laitteistoratkaisu ei valmistu ajoissa.
Vaatimusten muuttuminen	Projekti ja tuote	Muuttuvia tai uusia vaatimuksia on arvioitua enemmän.
Ohjelmistomäärittelyn viivästyminen	Projekti ja tuote	Keskeisten toiminnallisuuksien ja rajapintojen määrittelyt eivät ole valmiita ajoissa.
Väärä kokoarvio	Projekti ja tuote	Järjestelmän koko on arvioitu liian pieneksi.
Kehitystyökalujen puutteet	Tuote	Valittu työkaluratkaisu ei tue kehitystyötä riittävästi.
Teknologiamuutokset	Liiketoiminta	Kehitystyön perustaksi valittu teknologia korvataan uudella.
Kilpailu	Liiketoiminta	Kilpaileva(t) tuote/tuotteet tulevat markkinoille ennen oman tuotteen valmistumista.

Riskien hallintaprosessi

- Riskien tunnistus
- Riskianalyysi
- Riskienhallinnan suunnittelu
- Riskien seuranta

- Riskien tunnistus
  - **Projekti-, tuote- ja liiketoimintariskien** tunnistus;
- Riskianalyysi
  - Tunnistettujen riskien **todennäköisyyden ja vaikutusten** arviointi;
- Riskienhallinnan suunnittelu
  - Suunnitelmat kuinka **välttää** riskit tai **minimoida** niiden vaikutukset;
- Riskien seuranta
  - Riskien seuranta **läpi koko projektin**;

Riskien tunnistus

- Riskien tunnistus
- Riskianalyysi
- Riskienhallinnan suunnittelu
- Riskien seuranta

- Riskien tunnistus voi olla tiimin **yhteinen tehtävä** tai perustua **projektipäällikön** omaan kokemukseen.
- Yleisten riskien **tarkastuslistaa** voidaan käyttää projektien riskien tunnistukseen
  - Teknologiariskit.
  - Organisaatioon liittyvät riskit.
  - Henkilöstöriskit.
  - Vaatimusmäärittelyn riskit.
  - Arviointivirheiden riskit.

Eri riskityyppejä

- Riskien tunnistus
- Riskianalyysi
- Riskienhallinnan suunnittelu
- Riskien seuranta

Riskityyppi	Mahdollisia riskejä
Arviointi	Ohjelmiston vaatima kehitysaika on aliarvioitu . (12) Ohjelmistovirheiden ja korjausten määrä on aliarvioitu. (13) Ohjelmiston koko on aliarvioitu. (14)
Organisaatioon liittyvä	Yrityksen organisaatio muuttuu ja uudet johtajat ottavat projektin vastuulleen (6) Yrityksen talousongelmat pakottavat projektin budjetin leikkauksiin. (7)
Henkilöstö	Osavaa henkilöstöä ei ole saatavilla . (3) Avainhenkilöt ovat sairaana projektin kriittisissä vaiheissa. (4) Tarvittavaa koulutusta henkilöstölle ei ole saatavilla . (5)
Vaatimukset	Vaatimuksiin ehdotetut muutokset , aiheuttavat merkittäviä muutoksia ohjelmistoon. (10) Asiakkaat eivät ymmärrä vaatimusten muutosten vaikutusta. (11)
Teknologia	Käytetty tietokanta ei ehdi käsitellä hakuja tavoitellussa aikaikkunassa. (1) Uudelleen käytettävät ohjelmistokomponentit toimivat virheellisesti , eikä niitä voida käyttää suunnitellusti. (2)
Työkalut	Automaattinen koodin generointi tuottaa tehotonta koodia. (8) Työkalut eivät toimi integroidusti . (9)

Riskianalyysi

- Riskien tunnistus
- Riskianalyysi
- Riskienhallinnan suunnittelu
- Riskien seuranta

- Kunkin riskin todennäköisyyden ja vakavuuden arviointi.
  - Todennäköisyys voi olla hyvin matala, matala, kohtuullinen, korkea tai hyvin korkea.
  - Riskin seuraukset voivat olla katastrofaaliset, vakavat, siedettävät tai merkityksettömät.

Eri riskityyppiä

- Riskien tunnistus
- Riskianalyysi
- Riskienhallinnan suunnittelu
- Riskien seuranta

Riski	Toden-näköisyys	Vaikutukset
Yrityksen talousongelmat pakottavat projektin budjetin leikkauksiin (7).	Matala	Katastrofaalinen
Projektiin ei saada palkattua osaavaa henkilöstöä (3).	Korkea	Katastrofaalinen
Avainhenkilöt ovat sairaana projektin kriittisissä vaiheissa (4).	Kohtuullinen	Vakava
Uudelleen käytettävien komponenttien virheet on korjattava ennen niiden käyttöä projektissa. (2).	Kohtuullinen	Vakava
Vaatimuksiin ehdotetut muutokset aiheuttavat merkittäviä muutoksia ohjelmistoon. (10).	Kohtuullinen	Vakava
Yrityksen organisaatio muuttuu ja uudet johtajat ottavat projektin vastuulleen. (6).	Korkea	Vakava
Käytetty tietokanta ei ehdi käsitellä hakuja tavoitellussa aikaikkunassa. (1)	Kohtuullinen	Vakava
Ohjelmiston vaatima kehitysaika on aliarvioitu . (12)	Korkea	Vakava
Työkalut eivät toimi integroidusti . (9)	Korkea	Siedettävä
Asiakkaat eivät ymmärrä vaatimusten muutosten vaikutusta. (11)	Kohtuullinen	Siedettävä
Tarvittavaa koulutusta henkilöstölle ei ole saatavilla . (5)	Kohtuullinen	Siedettävä
Ohjelmistovirheiden ja korjausten määrä on aliarvioitu. (13)	Kohtuullinen	Siedettävä
Ohjelmiston koko on aliarvioitu. (14)	Korkea	Siedettävä
Automaattinen koodin generointi tuottaa tehotonta koodia. (8)	Kohtuullinen	Merkityksetön

Riskienhallinnan suunnittelu

- Kullekin riskille määritellään hallintastrategia.
  - Strategiat riskien välttämiseksi.
    - Riskien todennäköisyydet pienenevät;
  - Strategiat riskien vaikutusten minimoimiseksi.
    - Riskien vaikutukset projektiin ja tuotteeseen pienenevät;
- Ennakointisuunnitelmat
  - Ennakointisuunnitelmat määrittävät miten toimia riskin toteutuessa.

Mitä-jos -kysymykset

- Mitä jos
  - useat kehittäjät sairastuvat yhtä aikaa?
  - talousongelmat johtavat projektin budjetin leikkauksiin 20%:lla?
  - open-source ohjelmisto toimii tehottomasti ja ainoa henkilö, joka tuntee kyseisen ohjelmiston, lähtee projektista?
  - yritys, joka toimittaa ja ylläpitää projektille ohjelmistokomponentteja, lopettaa toimintansa?
  - asiakas ei toimita päivitettyjä vaatimuksia sovitussa aikataulussa?

Riskien seuranta

- Riskien tunnistus
- Riskianalyysi
- Riskienhallinnan suunnittelu
- Riskien seuranta

- Arvioidaan kukin tunnistetun riskin sen hetkistä todennäköisyyttä säännöllisesti.
  - Arvioidaan myös muutokset riskin vaikutuksissa.
- Keskeiset riskit pitää arvioida projektin johtoryhmien palaverissa.